

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. j. De olfactu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

vacuum. Præter hunc aërem in eadem etiā cavitatis tria sunt ossicula solidissima, chorda vna & musculi, quasi pulsationi deferuentia. Primum dicitur malleolus, alterum incus, tertium stapes triangularis figuræ; & quod mirum, eorum in puero eadem magnitudo est, quæ in senē. Intra membranam sunt constituta, & ita articulantur, vt malleolus membrana appendeat, tubere autem suo incudis cavitati inarticuletur. Incus molarem dentem representans, duobus cruribus innititur, quorum breuiore tympanum tangit, longiore stapedi obligatur. Stapes basi suā latiusculā fenestræ ovali immersus, summo & acuto apice incudis minimum tuberculum excipit.

Tria hæc ossicula per exilem admodum chordam alligantur tympano, quæ chorda toti membranae perinde vt neruus militari tympano obtenditur.

Per hæc ossicula non ita pulsatur tympanum, vt sonum edat, sed purgantur aures, feriunturque ad neruum auditorium species auditionis. Mouentur tamen illa per musculos sibi proprios. Fenestellæ autem duæ sunt inter duo foramina, per quas expurgantur aures in canaliculum, qui ad palatum peruenit.

Tertius
meatus.

Tertius meatus dicitur labyrinthus, quod multis quasi cuniculis & conclauibus furrim agatur, ne dissipentur soni species, & ille acutior fiat.

Quartus
meatus.

Quartus vocatur foramen cæcum, in cuius extremo neruus est auditorius, deferens à cerebro spiritus animales ad auditum, sicut per neruos opticos deferuntur spiritus ad cerebrum.

Vbi fiat
audicio.

Certum videtur secundò proprium organum, in quo exercetur actus auditionis, non esse aërem congenitum, sed vel tympanum, vel foramen cæcum. Ratio est, quia ille aër non est magis viuens quàm spiritus vitales & sanguis, cum non sit magis continuus partibus solidis. Deinde videtur aptissimum esse tympanum ad recipiendas species soni, sicut in militaribus tympanis experimur maiorem edi sonum. In eo igitur probabiliter puto fieri auditionem, vel certè, quod est probabilius, in foramine illo cæco, cui neruus auditorius est immediatus; sic enim aër ille interius aptissimum est medium auditionis.

QVÆSTIO V.

De olfactu, gustu, & tactu.

Super sunt tres illi externi sensus, duobus aliis longè ignobiliore, quorum consideratio, vt minoris est operæ, sic breuioris erit laboris. Singulorum igitur obiecta, & subiecta breuiter explico, disputaturus ad extremum de omnibus, vtum immutentur sufficienter per obiecta sine illis speciebus intentionalibus.

SECTIO I.

De olfactu.

Obiectum huius potentia odor est; sensorium est nasus; illius explicanda est mihi breuiter natura; istius fabrica.

Quænam sit vera odoris natura & causa.

Definitur odor ab Aristotele lib. 2. cap. 9. *Qualitas secunda ex ea primarum commixtione resultans, in qua siccitas comprehendit, & superat humidum.* De qua tamen definitione,

Ratio dubitandi esse primò potest, quia in eodem cibo reperiuntur simul odor & sapor; ergo si odor ex eo fiat temperamento, in quo siccitas præualet humido, sapor autem ex eo fiat temperamento, in quo humidum sicco præualet, erunt in eodem subiecto temperamenta contraria. Similiter etiam aqua rosacea, & aliæ huiusmodi aquæ odoriferæ plus sine dubio habent humiditatis, quàm siccitatis: ergo falsò dicitur, odorem plus exigere siccitatis quàm humiditatis.

Secundò panis bis coctus, & adustus, suum tamen saporem habet, non autem odorem; & tamen siccitas in eo superat humiditatem: aromata etiam siccissima sunt, suum tamen habent saporem: ergo non rectè dicitur odorem oriri ex temperamento vbi siccitas superat humiditatem.

Tertiò falsò dici videtur, quod odor qualitas sit; est enim potius fumida exhalatio, seu substantia instar fumi euaporata; nam odore dicuntur nutriri ac sustentari homines quidam Altomi circa fontes Gangis, vt narrat Plinius & Strabo. Odoribus præterea certum est impediri cordis deliquium, & iuuari cerebrum. Nocent etiam sapientius odores; tradit enim Strabo Sabzros odoribus sape stupefieri. Plutarch. lib. de præceptis conuivialibus, ait feles olfactu vnguentorum sape furere.

Dico primò, rectè ab Aristotele definitum esse Odorem, qualitem secundam, ortam ex ea temperie primarum, in qua siccitas comprehendit, & superat humiditatem.

Primò enim odor qualitas sine dubio quædam est, quod malè negarunt Heraclitus, Plato, Theophrastus, Galenus; quia nullum obiectum proprium vllius sensus substantia est. Odor autem est aliquid sensu perceptibile. Igitur odor non est substantia, sed vera qualitas semper insidens substantiis, cum quibus etiam deferatur & euaporatur.

Secundò odor est qualitas secunda, quæ oritur ex temperie primarum qualitatuum, sicuti color; in elementis enim, quando pura sunt, nullus est odor; quando verò peregrinis sunt infecta qualitatibus, inest illis odor, vt constat ex mari, & ex terra; quæ quando imbre tenui madefit, redditur odorata. Cibi etiam dum coquantur, odorem mutant, & odorifera etiam corpora qualibet diuerso modo calefacta vel frige facta varium odorem habent.

Tertiò fit odor ex ea temperie primarum qualitatuum, in qua humidum comprehenditur & superatur à siccitate; alia est enim mixtio qualitatuum, in qua consistit odor, alia in qua sapor; nam uterque consistit in humido & sicco: sed in sapore humidum superat siccitatem; in odore siccitas vincit humiditatem: quod inde constat, quia ea quæ maximè sunt odorifera, valde amara sunt, eo quod sint nimis cocta; dulcia verò rarè sunt odorata. Ex eadem etiam causa terræ arida ac præferuidæ fragrantiores sunt, vt Arabia & Syria. Res quoque odoriferæ, si nimium humectentur, redduntur inodoratæ; ideo flores in Ægypto sine odore sunt, quia incubat illis roscidus aër à Nilo flumine. Organum ipsum olfactus cum catarrhi alicuius humore scatur, minus odor

rem sentit. Odor ergo fit ex eo temperamento, in quo sicum praevalet humido; ita tamen ut aliqua etiam superfit humiditas; nam cineres ligni odorati odore carent, quia euaporatum in illis est totum humidum. Terra cum primum compluitur, odora fit, quamdiu humidum superatur a siccitate; quando vero nimium humectata est, cessat odor. Idem evenit in floribus; nam rosa quando exsiccata sunt, minus habent odoris. Aristoteles *scilicet* 12. *problem. quaest.* 3. ait arbores quasdam, super quas caelestis arcus recubuerit, fieri odoratiores propter aduentum mediocriter humoris. Docet etiam idem Philosophus, eam esse causam ob quam Africa minus ferax sit odorum quam Arabia; quia est siccior quam illa.

Causa odorum. Dico secundò, causam odorum effectivam esse calorem temperatum, quo attenuatur, & concoquitur humidum.

Ratio est, quia sic experimur; aqua enim rosacea, dum modicè incalescit, fit odoratior. Allia iuxta rosas confusa reddunt eas odoratiores, quia solum calefaciunt, inquit Contarenius *lib. 5. de elementis*: vina minus hyeme fragrant quam aestate.

Moschus, zibetum, ambar. Nec est quod obiciat aliquis, moschum, zibetum, & ambar calore debito carere ac siccitate: nam licet moschus fiat vel ex sanguine concreto feræ alicuius vulpi simillimæ, vel, ut aliis placet, fera illa cerebro enecta verberè, deinde putrefacta & comminuta in particulas, sit odoratissimus ille moschus; zibetum autem sudor sit felium quarundam; denique ambar sit vel aliquid innatum balanis, quia ubi crebriores illæ sunt, maior est illius copia, imò saepe reperitur in illarum ventre; vel sit fungi marini species, à profundo, vel saxis, ubi adnascitur, diuulsa, & à fluctibus delata in littus, quo utatur balæna ut pabulo; semper dicendum est sufficientem in illis calorem ac siccitatem esse ad odores. Vide Matthiolum *in lib. 1. Dioscoridis*, c. 10. & 21.

Solutio primæ dubitationis. Ad primam respondeo, posse simul in eodem subiecto secundum diversas partes esse odorem cum sapore; nam partes cibi crassiores subiectum sunt saporis; quæ verò sunt tenuiores & spirituosæ, subiectum sunt odoris. V. g. licet eadem caro sapida sit & odorata; sapida tamen est secundum partes terrestres; odora verò secundum partes subtiliores in aliis inclusas. Eadem ratio est aquæ stillatitiæ; nam odor subieciatur in partibus illis, quæ sunt spirituosæ ac sicciores. Ideò quando euaporata illæ sunt, minus habent odoris.

Ad secundam respondeo esse in pane bis cocto & adusto aliquem etiam odorem cum sapore, quia partes eius incluse in crassioribus spirant aliquid odoris; aromata verò siccissima habent etiam aliquid humiditatis.

Ad tertiam respondeo effectus illos causari à substantiis, quibus ut subiectis odores inhaerent, non autem ab ipsis odoribus; nam substantiæ illæ his imbutæ qualitatibus alia quoque habent accidentia, per quæ possunt esse animali vel beneficiæ, vel maleficiæ. Ideò Philosophus odorem non raro appellat fumum & halitum, quia odor plerumque in huiusmodi substantiis residet; ex quo etiam fit ut res odorifera assidua odorum expiratione absumantur; quia non solus perit odor, sed dissilatur halitus continens odorem.

R. P. de Rhodæ curs. Philosoph.

Proprium organum odoratus.

Certum est primò, in organo olfactus alias esse partes externas, alias internas. In externo naso tria sunt ossa; vnum utrinque, quæ tertium ab ethmoide exortum veluti paries interiectus determinant. Feruntur hæc ossa ad medium duntaxat nasi, quod superest, cartilagineum est; si enim osseus totus esset, non emungi facile posset. Constat autem quinque cartilaginibus. Vfus externi nasi multiplex est; recipit enim aërem, purgatur in eo cerebri pituita, colligit odores.

Nasi partes externæ.

B Nasus internus duas habet partes, nimirum processus mammillares, & os vnicum. In media frontis basi situm os ethmoides ad summam fertur nasi radicem; narium totam ferè cavitatem opplens. Tres illius ossis sunt partes. Prima multis foraminibus percuta, cribrosa dicitur: secunda in narium cavitare rara & fungosa, dicitur spongiosa: tertia tenuis & lævis vocatur plana. In superiore illorum ossium parte duo eminent tubercula, sicut mammillarum papillæ, quos processus vocant mammillares; nervi sunt mollissimi à cerebro prodeuntes.

Partes internæ nasi.

Certum est secundò, propriam sedem odoratus nec esse cerebrum, ut malè sensisse videtur Galenus; neque membranam narium, ut censuit Auerroës; neque os extremi nasi, ut vulgò tribuitur Aristoteli; sed processus illos mammillares, quos dixi. Non est enim cerebrum, in quo certum est odores non sentiri. Neque membrana illa quæ sparsa est per totum nasum, quia sic absque respiratione odores perciperentur; probatque ratio eadem non residere olfactum in toto naso; ossa verò non sentiunt: ergo fit olfactus in mammillaribus carunculis, quæ aptissimæ sunt ad sensum odoratus.

Sedes odoratus.

Quæritur primò, quare animalia quæ respirant, non olfaciant nisi respirando.

Respondet Aristoteles causam esse, quia datur operculum intra nasum in via ad sensum, quod sola respiratione aperitur. Hoc autem Galeno & Medicis non placet, eò quod ex anatomia constet nullum dari tale operculum intra nasum. Verum nomine operculi non intellexit Philosophus partem aliquam similem palpebræ, quæ tegit oculos; sed viam illam arctissimam in interiori parte nasi, quæ respiratione dilatatur.

Odoratus cum respiratione.

Quæritur secundò, quid sit, & quomodo fiat sternutatio.

Respondet, quando cerebrum humoribus & vaporibus nimis est oppletum, tunc expellente illos natura fieri sternutationem. Fit autem hoc modo. Calor capitis rarefacit vapores inclusos, & redigit eos in flatum, qui cum aliqua postmodum violentia per angustos narium meatus exeuntes, fornum edunt, quem sternutationem appellamus; ideo qui paratus est ad sternutandum, si fricat oculos aut narium medium, vel nullo modo, vel minus sternutat; quia vel ille vapor tunc exit per oculos, vel dissipatur in cerebro: ideo qui solem aspicit, facile sternutat, quia humores sole calefacti, & rarefacti fiunt vapores.

Sternutatio.

SECTIO II.

De sensu gustus.

Certum est primò, saporem rectè definiri, *Est Saporis definitio facta ab humido aqueo, in siccis terreo, immutatio gustus.* Ita tradit Philosophus *lib. de sensu & sensibili*, c. 6. Significat autem saporem esse qualitatem

Saporis definitio.